

BASKIT

DÖDS-

STRAFFET

AMNESTY
INTERNATIONAL

INNEHÅLL

INNEHÅLL	2
INTRO	3
Kontaktinformation:	3
BAKGRUND	4
Amnestys arbete inom dödsstraffet	4
Varför arbetar Amnesty för avskaffandet av dödsstraffet?	4
Dödsstraffet - Fakta och statistik	6
AKTIVISM	7
Tips för kreativ aktionsplanering	7
IDÉBANK FÖR AKTIVISTER	9
Brickunderlägg	9
Samla underskrifter	9
Sociala medier	9
Arbete gentemot media	10
Brevskrivning	10
Utåtriktade kampanjaktiviteter	10
Evenemang	11
Samarbeten	11
Håll i eller kolla på föreläsningar	11
MATERIAL	12
UTVÄRDERING	13

INTRO

Nu agerar vi tillsammans mot dödsstraffet!

Här har vi samlat det ni behöver veta om Amnestys arbete inom dödsstraffet, information om varför vi arbetar mot dödsstraffet och hur ni som aktivister kan engagera er i frågan. Här presenteras även tips på hur ni kan agera inom dödsstraffet!

Kontaktinformation:

Har ni frågor om dödsstraffet eller hur ni kan agera? Kontakta gärna er lokala verksamhetsutvecklare eller sakkunnig inom dödsstraffet!

Kontakt verksamhetsutvecklare:

<https://aktivism.amnesty.se/grupper-och-distrikt/kontakt/>

Maja Åberg, sakkunnig inom dödsstraffet

maja.aberg@amnesty.se

0787 - 29 02 42

BAKGRUND

Amnestys arbete mot dödsstraffet

Varför arbetar Amnesty för avskaffandet av dödsstraffet?

Det finns många anledningar till varför Amnesty International arbetar för avskaffandet av dödsstraffet. Inledningsvis bryter dödsstraffet mot den mest grundläggande mänskliga rättigheten - rätten till liv. Det är ett förnedrande och omänskligt straff, och oavsett vad en människa är skyldig till är rätten till liv okränkbar.

Det finns inget rättssystem i världen som är ofelbar. Med osäkra rättssystem och orättvisa rättegångar är risken för att oskyldiga personer avrättas, ständigt närvarande. Det är inte heller ovanligt att oskyldiga människor döms till döden. En avrättning är slutgiltig och går aldrig att ångra, vilket innebär att ett misstag som begåtts inte kan rättas till. Sedan 1973 har till exempel mer än 160 dödsdömda fångar i USA senare friats eftersom de befunnits oskyldiga. Andra har avrättats trots allvarliga tvivel om deras skuld.

Dödsstraffet används alltså inom rättssystem som inte fungerar som de ska. Amnesty International har registrerat många fall där människor avrättats efter att ha dömts i orättvisa rättegångar. Många gånger har rättegångarna baserats på "bevis" som kommit fram under tortyr och med otillräcklig juridisk representation. I vissa länder är dödsstraff obligatoriskt för vissa brott, vilket innebär att domare inte kan väga in omständigheter för brottet eller den tilltalade innan domen. Utöver att många "erkännanden" vid dödsstraff kommer under tortyr, kan även dödsstraffet i sig ses som den yttersta formen av tortyr. Det är en enorm psykisk påfrestning för den som sitter i dödscell och väntar på avrättning. I vissa länder sitter människor i dödscell i årtal.

Dödsstraffet används ibland som ett politiskt verktyg, där en del regeringar använder det för att tysta sina motståndare. Myndigheterna i vissa länder, till exempel Iran och Sudan, använder dödsstraffet för att straffa politiska motståndare.

Dödsstraffet är även diskriminerande. Av de som döms till döden är en oproportionerligt stor del fattiga, minoriteter, människor med mentala funktionsvariationer, och tillhör vissa etniska eller religiösa grupper.

Dödsstraffet bekämpar eller avskräcker inte från brott. Länder som avrättar åberopar ofta dödsstraffet som ett sätt att avskräcka människor från att begå brott. Men det finns inga bevis eller någon forskning som visar att dödsstraffet förhindrar kriminalitet eller är mer effektivt för att minska brottslighet än livstids fängelse. Länder som använder sig av dödsstraff är varken lugnare eller har mindre brottslighet. Däremot är det ett faktum att antalet begångna brott i länder som har avskaffat dödsstraffet inte har ökat. I vissa fall har de faktiskt minskat. I Kanada var antalet mord under 2008 mindre än hälften av antalet mord 1976, när landet avskaffade dödsstraffet.

Sammanfattningsvis, dödsstraffet är grymt och oåterkalleligt. Det är ett brott mot grundläggande mänskliga rättigheter som inte hör hemma i ett modernt och civiliserat rättssystem. Dödsstraffet tillåter enbart stater att utföra just den handling som lagen fördömer. Stater ska aldrig avrätta medborgare.

Hur arbetar Amnesty mot dödsstraffet?

Amnesty har arbetat mot dödsstraff sedan 1970-talet. Vi släpper en årsrapport varje år över hur dödsstraffet används i världen. Arbetet mot dödsstraffet görs på flera sätt, till exempel genom att använda den kraft som finns hos alla Amnestys medlemmar, och genom lobby- och påverkansarbete.

När det handlar om lobbyarbete och påverkan jobbar vi med ett långsiktigt påverkansarbete i enskilda länder för att förändra lagstiftning och därmed avskaffa dödsstraff, eller åtminstone införa moratorium, alltså göra uppehåll i verkställandet i dömande till dödsstraff.

När vi arbetar med att använda kraften hos Amnestys medlemmar, handlar det om individer - att rädda människor som dömts till döden. Våra medlemmar är oerhört viktiga i arbetet mot dödsstraffet. När en dödsdom fallit och alla andra juridiska möjligheter är uttömda skriker vi till verket. Målet är då att antingen omvandla dödsstraffet till en tidsbestämd fängelsedom, eller att få personen som dömts frikänd. Då är det ni som gör skillnaden genom att skriva brev, demonstrera och protestera.

Genom att visa att vi är många som står bakom kravet på förändring kan vi sätta press på makthavare, ambassader och regeringar för de länder som utdömt straffet - och rädda liv. Amnesty kräver att de som dömts till döden ska få sina straff omvandlade, och att inga fler dödsstraff ska verkställas!

Dödsstraffet - Fakta och statistik

Läs Amnesty Internationals rapport om dödsstraff för fakta och statistik med fokus på dödsstraff globalt. Death Penalty Report kommer april - maj varje år. Där kan du läsa mer om globala trender, avrättningsmetoder och dödsdomar som skett under det senaste året.

AKTIVISM

Tips för kreativ aktionsplanering

Här är tips på hur ni kan planera för att skapa extra kreativa aktioner, både fysiska och på sociala medier! Vill ni ha fler tips än dessa? Hör gärna av er till ert regionala team!

Träffa varandra!

Att ses och prata är viktigt! Organiserat ett möte för att spåna idéer, både online och fysiska (efter pandemin). Vill ni ha tips och hjälp med att ha ett videomöte, hör av er till sekretariatet.

Visionera tillsammans

Se till att hela gruppen har grundinformation om dödsstraffet och frågan som ni vill belysa. Därefter är det dags att börja fundera över vad ni vill göra. Börja då med en tydlig utgångspunkt. Vill ni skapa opinion mot dödsstraffet i allmänhet? Eller vill ni påverka situationen för en viss dödsdömd individ? Enas först om vad ni vill uppnå och syftet med aktionen så att ni kan utgå från det när ni spånar på idéer.

Dags för brainstorm!

I det här stadiet är det bra att välkomna alla idéer och inte säga nej till något oavsett hur tokigt eller orealistiskt det verkar. Vi vill låta kreativiteten flöda! Ni kan samla idéerna i exempelvis ett gemensamt Google-dokument eller på en Jam board.

Snäva ner och fatta beslut

Ni kom förstås på många idéer: Några kanske helt orimliga och en del som går att genomföra. Nu kan det vara läge att ställa frågan: Vilka kan vi lyckas genomföra? Vilka tycker vi vore roliga? Vilka kommer få den effekt vi vill uppnå? Fatta ett gemensamt beslut!

Dags att planera

Sen är det dags att planera hur ni ska genomföra er idé.

Dela upp ansvaret för olika uppgifter och gör en tidsplan för när saker ska vara klara. Ställ upp för varandra längs vägen - ni är ett team och lär er genom att testa saker tillsammans!

Gå igenom i förväg vad ni svarar förbipasserande som undrar vad ni gör och varför. Behöver ni budget för er aktion, kom ihåg att ni kan söka aktivitetsbidrag!

Hur kan ni få med er fler?

Fundera gärna på hur ni kan använda er aktion till att engagera fler i frågan på sikt - det kan vara på stora eller små sätt! Kan ni använda er av era aktioner för att locka fler att engagera sig med er i framtiden?

Under Aktionen

Ta gärna bilder! Om ni vill kan ni fortsätta sprida budskapet på sociala medier.

Användbara taggar: @AmnestySverige och #EndDeathPenalty #SaveAhmadreza #AvskaffaDödsstraffet

Efter aktionen

Prata igenom hur det gick, och glöm inte att fira!

Sprid på gruppens sociala medier.

Berätta om vad ni gjorde

Ett viktigt sätt för oss alla att samla energi och inspiration till vår aktivism är ju alltid att höra om varandras arbete. Vare sig det sker genom sociala medier, ute på stan, genom Insats eller på årsmötet, så kan vi inspirera varandra!

Därför är också återrapportering och utvärdering viktig! På det sättet samlar vi era berättelser och lärdomar, och sprider dem vidare på olika sätt för att bidra med energi i vårt gemensamma arbete.

IDÉBANK FÖR AKTIVISTER

Här finner ni idéer för er aktivism. Det går bra att kopiera dem rakt av, men det går såklart också galant att antingen ta inspiration och utveckla idén eller att hitta på eget. Tveka inte heller på att hitta på något helt annat!

Om ni skulle känna er osäkra på om huruvida era idéer funkar rent praktiskt, eller bara skulle vilja ha hjälp att utveckla dem kan ni alltid använda oss på sekretariatet som bollplank - kontaktinformation till er regionala kampanjledare finns på sida 3.

Brickunderlägg

Brickunderläggen visar den sista måltiden för personer som sannolikt var oskyldiga vid avrättning - som man kan använda sig av i matsalar, caféer eller restauranger. Ni kan även använda brickunderläggen som affischer för att informera om dödsstraffet på stan, i skolan, på din arbetsplats, etc. Brickunderläggen är ett perfekt sätt att väcka intresse för dödsstraffet.

Här är tre brickunderlägg som ni kan använda:

[Brickunderlägg 1 \(2.0 MB\)](#)

[Brickunderlägg 2 \(1.7 MB\)](#)

[Brickunderlägg 3 \(1.7 MB\)](#)

Samla underskrifter

Detta kan ni exempelvis göra ute på stan, vid er skola eller i samband med en annan aktion. Att samla underskrifter är ett bra sätt att både informera om dödsstraffet och det fall som ni arbetar för, men även ett sätt för er att presentera er grupp och ert arbete. Ni hittar petitioner på amnesty.se/agerahub.

Sociala medier

Detta är ett bra sätt att nå ut till en stor grupp människor. Här kan ni sprida information och hänvisa folk till hur de kan engagera sig i frågan. Ni kan skapa konton för specifikt er grupp på exempelvis Instagram, Twitter och Facebook. På dessa kan ni sedan exempelvis hålla i quiz, ha temaveckor där alla inläggen fokuserar på ett tema (exempelvis om ni vill belysa dödsstraffet i ett specifikt land) eller dela panelsamtal.

Arbete gentemot media

Genom att skriva insändare och debattartiklar kan ni sprida information och väcka engagemang. Denna typ av aktivism är av stor betydelse för vårt arbete att skapa lokal opinion. Eftersom ni utgår från egna tankar och känslor när ni skriver finns det dessutom en större chans att läsaren känner en emotionell koppling till ämnet, och engagerar sig i frågan själv. Ländernas ambassader har även pressbevakning på vad som skrivs om deras länder och får genom det vetskap om att Amnesty arbetar med fallet.

[Här](#) är tips på hur ni skriver bra insändare och debattartiklar!

Brevskrivning

I princip inkluderar alla aktionsfall instruktioner för att skriva brev till makthavare i det berörda landet, samt adressuppgifter. Ibland finns färdiga mallbrev som ni kan använda, men formulera gärna om dem så att blir de mer personliga. Om du vill formulera ett eget mer personligt brev, eller om färdigformulerad brevmall inte ingår, kan du gå in på [aktivistportalen](#) för att hitta tips på hur du kan skriva.

Utåtriktade kampanjaktiviteter

En manifestation på ett torg (tänk på att hålla avstånd i Corona-tider) eller en utställning på det lokala biblioteket är exempel på utåtriktade aktiviteter som kan vara en bra metod för att sprida information och samla underskrifter. Ni kan även sprida information och synas ute på stan. Tips är att kontakta lokalmedia så att de kan rapportera om er aktion.

Här är exempel på vad andra aktivister gjort:

- Måla en banderoll att hänga upp mellan två träd, över en bro eller på ett högt stängsel.
- Virka eller brodera budskap som fästs på lyktstolpar/bänkar/statyer.
- Rita eller måla egna affischer och häng upp på synliga platser. Det finns även färdiga affischer längre ned på denna sida.
- Rita budskap med gatukrutor på asfalt.

Evenemang

Vill ni arrangera en filmkväll, en konsert eller ett panelsamtal? Oavsett vilket så är evenemang som drar publik ett spännande sätt att sprida information och väcka engagemang. Ni kan få mer tips om vad som kan vara bra att tänka på [här](#).

Samarbeten

Aktivism ger mer när vi är flera. Kanske kan ni hitta organisationer eller personer att samarbeta med i ert arbete? Genom sociala medier kan ni även kontakta andra Amnesty grupper i Sverige som arbetar med dödsstraffet. Med dessa kan ni exempelvis samarbeta med under en aktion!

Håll i eller kolla på föreläsningar

Använd de powerpoints som finns på Aktivistportalen om ni vill hålla i olika föreläsningar. Detta kan ni göra exempelvis internt i gruppen, för en skolklass, studiecirkel, etc. Det finns fyra olika som ni kan välja mellan - "Fakta och statistik om dödsstraffet", "Individfall", "Varför och hur Amnesty arbetar mot dödsstraffet" och "Agera".

Utöver detta finns det även fyra förinspelade föreläsningar och videos om dödsstraffet som ni kan kolla på. Dessa belyser dödsstraffet i Nigeria, Belarus och i USA. Den sista presenterar Amnestys dödsstraffsrapport för 2020.

Powerpoints:en och de förinspelade föreläsningarna hittar ni på [aktivistportalen](#).

MATERIAL

Utöver denna lathund, inkluderar baskitet följande material:

- Powerpointen "Hur och varför Amnesty arbetar med dödsstraffet"
- Powerpointen "Agera"
- Powerpointen "Fakta och statistik"
- Powerpointen "Individfall som ni kan agera för"
- Affischer
- Infoblad. Innehåller kortfattad information om varför och hur Amnesty arbetar inom dödsstraffet. Det inkluderar även kort uppdaterad statistik.
- Brickunderlägg med tryck av avrättade personers sista måltider.
- Amnesty Internationals senaste dödsstraffsrapport (på engelska).

Allt material hittar ni på [aktivistportalen](#).

UTVÄRDERING

Det är viktigt för oss som arbetar inom dödsstraffet och med aktioner att ni utvärderar hur det gått. **Vi vill veta vad som fungerat bra, vad ni hittat på, hur det gått för er och vad som inte har fungerat bra.** Vad kan vi göra för att förbättra aktioner runt om i landet ännu mer? Utan era utvärderingar kan vi inte utvecklas tillsammans, era synpunkter betyder mycket för oss. I samband med detta uppmuntrar vi också att göra en i utvärdering med er egen grupp.